

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

УРБАНІСТИЧНИЙ ФОРУМ 2020
19-21 листопада
November 19-21 URBAN FORUM

ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ:

МІСТОПЛАНУВАННЯ, АРХІТЕКТУРА,
ПОЛІТИЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ

Збірник наукових праць

Частина 1

Київ-2020

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет будівництва і архітектури
Міністерство розвитку громад та територій України
Представництво Польської академії наук в Києві
Комітет з питань організації державної влади, місцевого
самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Верховної
Ради України
Фонд Ебергарда Шьока (ФРН)
Фонд підтримки будівельної галузі (ФРН)
Представництво Фонду Ганса Зайделя в Україні (ФРН)
Краківський політехнічний університет ім. Тадеуша Костюшко
(Польща)
Караденізський технічний університет (Туреччина)
Ташкентський інститут інженерів іригації та механізації сільського
господарства (Узбекистан)

УРБАНІСТИЧНИЙ ФОРУМ 2020
19-21 листопада
November 19-21

ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ: МІСТОПЛАНУВАННЯ, АРХІТЕКТУРА, ПОЛІТИЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК I

Частина 1

КИЇВ 2020

УДК 711+719+72+323.174+316.4+908+930.85

П 82

Рекомендовано до друку Вченою радою Київського національного університету будівництва і архітектури, протокол № 35 від 30 листопада 2020 р.

Редакційна колегія

Куліков П.М. – д.е.н., проф., ректор КНУБА (голова)
Негода В.А. – заступник міністра розвитку громад та територій України
Клочко А.А. – Голова Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування ВРУ
Бялас М. – в.о. директора Представництва ПАН в Києві
Мьоллер П. – член правління, Директор, Фонд Ебергарда Шьока (Німеччина)
Вайзе Т. – віце-президент Фонду підтримки будівельної галузі
Деревінський В.Ф. – д.і.н., проф., КНУБА
Дьомін М.М. – д.арх., проф., КНУБА
Івашко Ю.В. – д.арх., проф., КНУБА
Ілскі З. – д.п.н., проф., Вроцлавська політехніка (Польща)
Кобиларчик Ю. – д.арх, проф., Краківська політехніка (Польща)
Козловські Т. – д.арх, проф., Краківська політехніка (Польща)
Йелда Айдин Тюрк – PhD, доц., Караденізський технічний ун-т (Туреччина)
Кресіна І.О. – д.п.н., проф., Ін-т держави і права ім.В.М.Корецького НАН України
Крупа М. – д.арх., проф., Краківська політехніка (Польща)
Кузнієрз-Крупа Д. – д.арх., проф., Краківська політехніка (Польща)
Малиновський В.Я. – д.п.н., проф., Луцький національний технічний університет
Малкевич А. – д.п.н., проф. (Польща)
Мамедов А.М. – к.т.н., доц., КНУБА
Науmkіна С.М. – д.п.н., проф., Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського
Паприця К. – д.арх, проф., Краківська політехніка (Польща)
Перегуда Є.В. – д.п.н., проф., КНУБА
Плоский В.О. – д.т.н., проф., КНУБА
Тімохін В.О. – д.арх., проф., КНУБА
Ткаченко В.В. – д.і.н., проф., КНУБА
Тонкачєєв Г.М. – д.т.н., проф., КНУБА
Турсунов О.Б. – д.т.н., проф., Ташкентський інститут інженерів іригації та механізації сільського господарства (Узбекистан)
Шебек Н.М. – д.арх., проф., КНУБА
Чернишев Д.О. – д.т.н., проф., КНУБА
Яковлев Д.В. – д.п.н., проф., НУ «Одеська юридична академія»

Рецензенти:

Горбатенко Володимир Павлович – доктор політичних наук, професор

Товбич Валерій Васильович – доктор архітектури, професор

Просторове планування: містопланування, архітектура, політичні та соціокультурні засади. Зб. наук. пр. Вип. І. В 2-х ч. Київ–Тернопіль : «Бескиди», 2020. Частина 1. 299 с.

ISBN 978-967-567-119-7

УДК 711+719+72+323.174+316.4+908+930.85

© КНУБА

ЗМІСТ

УРБАНІСТИКА ТА ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Тімохін В.О. Нові міста в розвитку регіонів.....	8
Габрель М.М. Феномен просторової ізомерії в урбаністиці.....	13
Ищенко М.П. Філософські та соціально-політичні пріоритети еволюції суспільства, міст, мегаполісів	17
Плешкановська А.М. Об'єднана територіальна громада як об'єкт проектування комплексного плану просторового розвитку	22
Шебек Н.М., Сенів О.Т. Методи партисипації в містобудуванні	27
Банах В.А., Банах А.В., Малишева Ю.О. Залежність між рельєфом і площею забудови, віднесений до горизонтальної поверхні території.....	31
Устінова І.І., Дьомін М.М. Реінтеграція зони відчуження Чорнобильської АЕС засобами територіального планування.....	36
Шебек Н.М., Туровець О.Ю. Прогресивні тенденції функціонально-планувальної організації аеропортів та зони їх впливу	41
Дук Н.М., Суматохіна І.М. Конструктивно-географічні підходи до планування територій промислових міст та агломерацій	47
Бачинська Л.Г. Єдиний представницький центр в Києві: причини відсутності	50
Гарбар М.В., Щурова В.А. Методичні підходи до прогнозування розвитку велоінфраструктури Києва	56
Петруня О.М., Тригуб Р.М. Неформальне проектування. Способи застосування кишенькових парків в містах України	60
Гуськова А.М. Принципи формування системи відкритих просторів міста	66
Ярощук І.В., Василюк М. Вирішення проблеми переробки та утилізації сміття в місті Києві....	71

Шереметьєва В.В.

Містобудівна адаптація науково-виробничих архітектурних об'єктів 77

Азарова І.Б.

Адаптивні підходи управління проектами в будівництві 81

Литвиненко І.В.

Значення земельних сервітутів при просторовому розвитку населених пунктів 86

**ЕКОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ.
ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ. ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ НА РОЗВИТОК
МІСТ ТА СУСПІЛЬСТВА**

Ткаченко В.В., Климчук М.М., Клочко А.А.

Світові тенденції формування регіональної системи управління енергозбереженням 89

Семко В.Л.

Взаємовплив епідемій та соціально-історичних процесів: спроба теоретичного аналізу 95

Зінов'єва О.С.

Сталий розвиток міста як відповідь на виклики пандемії.....99

Іваницька І.І., Войко Н.Ю.

Сучасні екопоселення – реальна альтернатива урбанізації.....104

Булах І.В.

Перспективи територіально-просторового розвитку містобудівної системи закладів охорони здоров'я України.....108

Апостолова-Сосса Л.О., Киричков Н.Ю.

Містобудівні підходи для адаптації до кліматичних змін у містах України 112

Осипенко К.В., Андрющенко І.М., Кузьмішина Р.С., Тарабанова Ю.С.

Триптих. Динаміка індексу стану навколишнього середовища України як індикатора екологічної сталості 118

Частина 1 (Осипенко К.В., Андрющенко І.М.)

Частина 2 (Осипенко К.В., Кузьмішина Р.С.)

Частина 3 (Осипенко К.В., Тарабанова Ю.С.)

Шевченко А.С.

Характеристика впливу пандемії на значимість та відвідуваність ландшафтно-рекреаційних просторів у найкрупніших містах світу 134

Селіхова Я.В.

Роль енергоефективних екологічних поселень в сталому розвитку та принципи їх проектування..... 136

Пасічник К.М.

Сучасні фінансові механізми в розвитку енергетичного сектору в Україні 138

Медведська Л.Є.

Популяризація та розвиток інтелектуальних ігор в умовах пандемії..... 148

СОЦІАЛЬНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ МІСТ ТА РЕГІОНІВ

Згурська В.Л.

Державна стратегія регіонального розвитку України на 2021-2027 роки у контексті європейських концепцій просторового розвитку 153

Узун Ю.В., Коч С.В.

Результати реформи децентралізації на прикладі ситуації в регіонах Південно-Західного прикордоння України 159

Явір В.А.

Історична конституційна основа унітаризму як форми державного устрою України 171

Осипенко К.В., Ключниченко Є.Є.

Вплив категорій відносної та абсолютної (крайньої) бідності на формування сталого розвитку населених пунктів України..... 176

Буряченко А.Є.

Державно-приватне партнерство як інструмент фінансового порозуміння 182

Козюра І.В.

Рушійні сили містобудування в Канаді в “еру муніципальної реформи” 189

Стойко О.М.

Коллективна пам’ять та комоdifікація як основні чинники топонімічної політики..... 193

Гербут Н.А.

Залежність статусу жінок в суспільстві від символічної репрезентації їх у міському соціальному просторі 198

Стеценко С.В.

Про політичний дизайн концепту «розумного міста» 202

Гордієнко М.Г.	
Алгоритми оптимізації територіального устрою новітньої України	206
Ярошук І.В., Рябуха Ю.С.	
Саморегульвні будівельні організації, як механізм публічного управління у сфері містобудівної діяльності	212
Бурда І.О.	
Проблеми «великого міста»: вплив на природу людини	217
Мигун М.Д.	
Ключові аспекти реформи децентралізації в Україні	220
Донченко К.А., Баєва Ю.Є.	
До питання доступу до інформації у контексті публічності органів влади	223

ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК ТА ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Пристайко В.В.	
Питання доступу цивільного населення до життєво необхідних послуг (міської інфраструктури) в умовах збройного конфлікту	227
Медвідь Ф.М., Твердохліб А.І., Урбанський М.В., Марченко Р.О.	
Децентралізація публічної влади в умовах введення в дію стратегії національної безпеки України.....	231
Халява В.М.	
Політика будівництва житла для ветеранів АТО/ООС: державно-приватне партнерство.....	240

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ МІСТ ТА РЕГІОНІВ.ТУРИЗМ

Федулова Л.І.	
Вплив культури на урбанізацію	243
Ціватий В.Г.	
Історичні міста України та історико-культурне просторове планування міст (проблеми історичної урбаністики, урбаністичного туризму та історико-культурного туризму)	247
Смирнов І.Г., Цуй Джибо	
Порівняльна характеристика Лінії Арпада (Україна) та Лінії Молотова (Польща) як прикордонних туристичних об'єктів військової архітектури	253

Пилипенко О.Є.	
Процеси урбанізації в сучасній Україні та проблема збереження пам'яток культури та архітектури.....	260
Тицький С.І.	
Проблема еволюції бюрократичної власності на залізничному транспорті як фактору прискорення урбанізації Правобережної України другої половини ХІХ – початку ХХ століття у східноєвропейській історіографії.....	265
Дьомкін П.О.	
Міська реформа 1870 року як джерело вивчення міського права українських міст в Російській імперії.....	271
Красковська М.П.	
Політико-історичні і культурні засади розвитку українських регіонів.....	276
Карпенко О.В.	
Ресурсний потенціал історико-культурної спадщини об'єднаних територіальних громад Київської області	280
Чан П., Дін Я.	
Переосмислення традиційної китайської архітектурної спадщини в контексті розвитку Китаю в сучасних умовах	285
Бачинська О.В.	
Вплив влади на релігійне життя історичного Києва.....	288
Ніколаєва Т.М.	
Київські дуби – живі свідки історії у розвитку туристичної індустрії	293
Малежик Д.І.	
Творчість художньої нонконформістської інтелігенції м. Києва в другій половині 1960 – 1970-х рр.	296

5. «У всіх все добре, окрім мене». І тут нам на допомогу приходить інтернет з соціальними мережами. Гарні картинки щасливого життя сиплються на нас з ФБ та Інстаграм. Активні, молоді, успішні, спортивні люди кожного дня демонструють нам «своє щастя». Для декого такі пости можуть стати справжнім випробуванням. Порівнюючи себе з іншими, люди можуть відчувати тривогу, зниження настрою, сум, біль, неспроможність та безсилля.

Але життя є іншим. Життя є прекрасним та різним. Якщо ми живі люди, то у нас будуть обов'язково помилки, поганий настрій, не дуже добрий вигляд, можливо, зайва вага та перепади в кар'єрі на фінансах. І це нормально.

Якщо Вам здалося, що це такі Ваші міфи і Вам вже важко з ними жити, Ви відчуваєте втому, тривогу і взагалі Вам сумно і не радісно досить тривалий час, то варто замислитись про те, звідки вони і що робити далі зі своїм життям.

Переглядаючи свої глибокі переконання, ми можемо правильно розставити акценти у своєму житті, вирішити що є для мене головним, а що другорядним, звернути увагу на свою самооцінку та своє оточення, з'ясувати які заборони стоять на перепоні щасливого життя.

Сьогодні великі міста стали невід'ємною частиною сучасної людини. При правильному підході до планування свого життя та за допомогою правильного просторового планування велике місто стане справді містом можливостей, а не вигорання. Така робота має проводитися у співпраці як спеціалістів з психічного здоров'я, так й фахівців будівельної справи та містобудування.

*Мигун Марина Дмитрівна,
аспірантка кафедри політичних наук і права КНУБА*

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Реалії демонструють, що в Україні функціонує велика кількість територіальних громад. Нацменшини в Україні характеризуються високим рівнем етнічної різноманітності та стійкістю до асиміляції, що, як результат, має стимул до самостійного самоврядування і впорядкування проблем території традиційного проживання.

Процес децентралізації в Україні розпочато з 2014 року з прийняттям концепції реформи місцевого самоврядування, Закону України «Про співробітництво територіальних громад» [1].

За 6 років реформи було утворено 1070 об'єднаних територіальних громад, у які об'єдналися 4882 громади. З них у 936 об'єднаних територіальних громадах відбулись перші місцеві вибори [2].

Згідно з Законом від 16.04.2020 р. №562-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення територій та адміністративних центрів територіальних громад» [3] Кабінетом Міністрів визначено адміністративні центри та затверджено 1470 територіальних громад, у яких відбулись місцеві вибори у 2020 р. на новій територіальній основі. Адміністративний центр громади – це населений пункт (село, селище, місто), що має розвинену інфраструктуру і, як правило, розташований найближче до географічного центру територіальної громади та в якому розміщується представницький орган самоврядування громади. [2]

Завдяки міжмуніципальному співробітництву громади отримали змогу консолідувати зусилля та реалізовувати спільні проекти. Зокрема, 1354 громад уклали 604 договори між собою про співробітництво.

Об'єднані територіальні громади, крім зростання фінансових можливостей, мають низку інструментів для свого розвитку, серед яких:

- відповідний контроль зовнішніх запозичень;
- самостійне обрання установ з обслуговування коштів місцевих бюджетів [2].

Ми можемо проаналізувати нову систему адміністративно-територіального устрою. (Рис.1.1.)

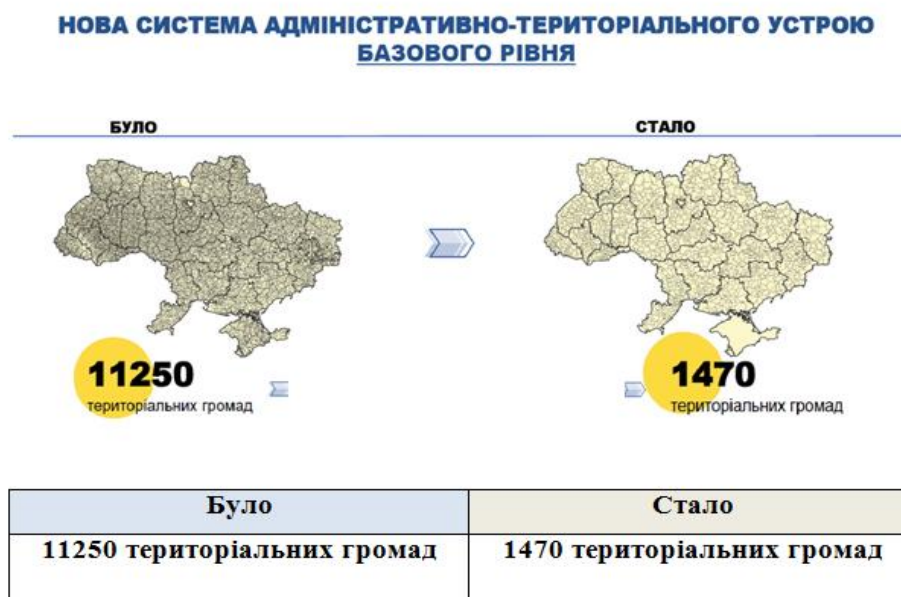
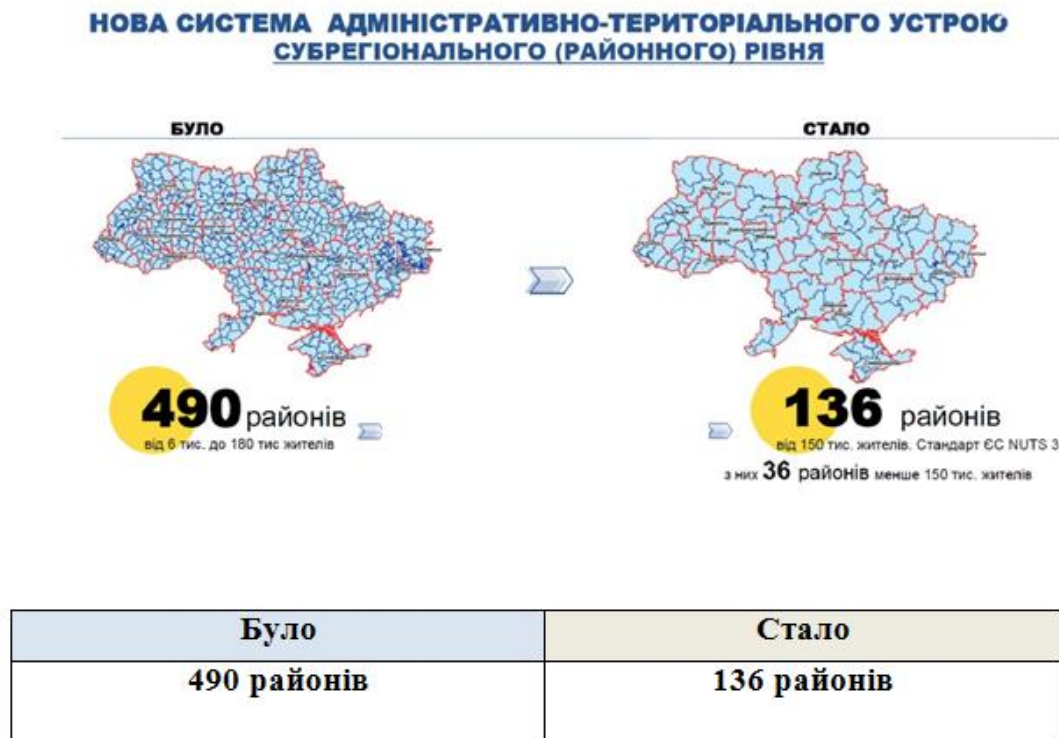

Рис.1.1. Система адміністративно-територіального устрою (базового) рівня [2].

Також розглянемо нову систему адміністративно-територіального устрою субрегіонального (районного) рівня (Рис.1. 2.).

Рис.1.2. Система адміністративно-територіального устрою (районного) рівня [2].

В результаті чого реформа децентралізації дасть новий поштовх до формування дієздатного та найбільш наближеного до громадянина інституту влади – місцевого самоврядування, а добровільне об'єднання територіальних громад дозволить новоутвореним органам місцевого самоврядування отримати відповідні повноваження та ресурси.

Тенденція об'єднання громад створить нове підґрунтя для визначення потенційно ресурсних можливостей громад для соціального, культурного та економічного розвитку і, безумовно, забезпечить якісне надання послуг мешканцям міст та відкриє нові горизонти перспектив для розвитку нашої країни.

Список використаних джерел та літератури

1. Про співробітництво територіальних громад: Закон України за станом на 17 червня 2014 р. *Відомості Верховної Ради*. 2014. №34. Ст. 1167.

2. Реформа децентралізації. Урядовий портал. Єдиний веб – портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi> (дата звернення 28.10.2020).

3. Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення територій та адміністративних центрів територіальних громад: Закон України за станом на 16 квітня 2020 р. №562-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. №35. Ст. 259.

*Донченко Костянтин Анатолійович,
Басва Юлія Євгенівна, кандидат політичних наук,
кафедра політичних наук і права КНУБА*

ДО ПИТАННЯ ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ПУБЛІЧНОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ

Розглядаючи публічність місцевої влади необхідно зупинитися на праві на доступ до інформації. Доступ до інформації є невід'ємною складовою публічності, оскільки оприлюднення даних за власним бажанням органів влади покладається на суб'єктивний чинник добросовісності самих органів влади та їх керівників. Інформування про діяльність органів влади є першим кроком з подальшого досягнення публічності, за яким слідує взаємодія з громадянами та іншими інституціями.

В даному контексті доступ до інформації виконує кілька соціально значущих функцій: він є елементом взаємодії органів влади з іншими суб'єктами політичного процесу; надає змогу контролювати процес виконання органами влади своїх повноважень; коригує інформаційну політику органів влади, за рахунок врахування суспільного інтересу до окремих питань.

В Україні доступ до інформації забезпечується Законом України від 13.01.2011 № 2939 «Про доступ до публічної інформації» [1]. Частина перша статті 1 Закону визначає, що публічна інформація – відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, яка була отримана або створена у процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством або яка перебуває у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом. Закон значно спростив доступ для інформації для громадян та інших суб'єктів політичного процесу.

Питання відкритості та публічності влади торкалися у своїх працях Н. Беляєва, Ю. Красін, Л. Ніковська, С. Перегудов, Ю. Подзолков, А. Сунгуров, О. Чальцева, В. Якимец. Правові аспекти